

Pomôžeme vám rozprestrieť krídla 2007

Grantová výzva

Cieľom minuloročného grantového programu Kultúra bez bariér bola podpora zaujímavých kultúrnych podujatí a aktivít pre zdravotne postihnutých ľudí, ktoré uľahčia ich prístup ku kultúre a umeniu a zároveň im poskytnú priestor pre vlastnú sebarealizáciu. Tohtoročný **grantový program pre hendikepovaných ľudí „Pomôžeme vám rozprestrieť krídla“** rozširuje oblasť kultúrnych podujatí na športové a vzdelávacie voľnočasové aktivity a podujatia.

Program podporí podujatia, ktoré budú výsledkom **spolupráce viacerých zainteresovaných subjektov** – t.j. zariadení poskytujúcich sociálnu starostlivosť, mimovládnych organizácií, kultúrnych, vzdelávacích inštitúcií a pod. a ktoré umožnia **aktívnu účasť zdravotne postihnutých** na realizácii projektu.

Podporené projekty by nemali vyčleňovať ľudí s postihnutím ako uzavretú skupinu, naopak podporené budú projekty ktoré **spájajú komunitu ľudí s postihnutím a zdravú populáciu**.

Program podporí projekty v celkovej sume **1 milión korún**. Maximálna výška podpory na jeden projekt je **70 000 Sk**.

Do programu sa môžu zapojiť:

- a) **zariadenia poskytujúce sociálnu starostlivosť** (domovy sociálnych služieb, resocializačné a rehabilitačné zariadenia, zariadenia chráneného bývania, chránené dielne a pod.)
- b) **verejnoprospešné kultúrne a vzdelávacie inštitúcie** (múzeá, galérie, knižnice, divadlá, kultúrno-osvetové centrá a pod.)
- c) **mimovládne organizácie** (nadácie, občianske združenia, neziskové organizácie, neinvestičné fondy, združenia, spolky) združujúce či integrujúce ľudí so zdravotným postihnutím
- d) **jednotlivci a neformálne skupiny**
- e) **špeciálne základné a stredné školy**
- f) **športové kluby pre zdravotne postihnutých**

Cieľová skupina:

- a) Cieľovou skupinou programu sú **ľudia s rôznym druhom zdravotného postihnutia** (telesné, zmyslové, mentálne, psycho-sociálne). Program podporí podujatia kultúrneho, športového či vzdelávacieho charakteru, ktoré majú za cieľ integrovať ľudí s postihnutím, ponúknuť im zaujímavý spôsob trávenia voľného času, vytvoriť priestor pre ich sebarealizáciu a prezentáciu schopností, znižovať predsudky spoločnosti voči ľuďom s postihnutím.
- b) Druhou cieľovou skupinou sú jednotlivci – **hendikepovaní umelci a športovci**, ktorí vynikajú v oblasti umenia či športu. Program ich podporí v tom, aby sa mohli realizovať v oblasti, v ktorej vynikajú.

Cieľom programu je:

- Zlepšiť prístup ľudí s postihnutím k zaujímavým kultúrnym, športovým či vzdelávacím podujatiam s možnosťou aktívne sa na jednotlivých podujatiach podieľať
- Podporiť zmysluplné trávenie voľného času ľudí s postihnutím
- Aktívnym zapojením cieľovej skupiny do prípravy a realizácie podujatí vytvoriť priestor pre ich sebarealizáciu, uplatnenie schopností, preukázanie talentu, kompenzáciu znevýhodnenia prostredníctvom umenia a športu
- Vytvoriť priestor pre rozvoj zručností a schopností ľudí s postihnutím a ich integráciu do spoločnosti
- Podporovať spoluprácu jednotlivých subjektov participujúcich na pomoci ľuďom s postihnutím (zariadenia, mimovládne organizácie, školy, verejnoprospešné inštitúcie)

- Spájať komunitu ľudí s postihnutím a zdravej populácie
- Prispieť k tomu, aby sa ľudia so zdravotným postihnutím stali plnoprávnymi členmi spoločnosti, odstraňovať predsudky spoločnosti
- Zapojiť zdravotne postihnutých ľudí do aktívneho života spoločnosti
- Podporovať talentovaných hendikepovaných umelcov a športovcov, aby sa mohli realizovať v oblasti, v ktorej vynikajú.

V programe je možné podporiť nasledovné typy projektov:

- kultúrne podujatia a aktivity** – festivaly, divadelné predstavenia, prednesy poézie, kultúrne workshopy, výstavy umeleckých diel hendikepovaných umelcov, tvorivé dielne zamerané na rozvoj umeleckých zručností a iné kultúrne podujatia
- športové podujatia** – turnaje, športové súťaže, preteky, športové hry a pod.
- vzdelávacie aktivity** – semináre, workshopy, sympóziá zamerané na rozvoj vedomostí a zručností ľudí s postihnutím
- projekty zamerané na podporu individuálnych hendikepovaných umelcov a športovcov** (napr. vydanie básnickej zbierky hendikepovanej spisovateľky, usporiadanie výstavy zdravotne postihnutej maliarky, podpora talentovaného amatérskeho športovca a pod.).

V programe nebudú podporené:

- terapie v zariadeniach (arteterapia, muzikoterapia, činnosťná terapia, hipoterapia a pod.)
- bežná voľnočasová činnosť a aktivity realizované v zariadeniach – podporené projekty musia byť pre klientov zariadenia inovatívne
- letné tábory, pobytové podujatia
- abilympiády
- vrcholový šport - paralympiády, majstrovstvá Európy, sveta a pod.
- projekty realizované v zahraničí, výmenné pobyty
- študijné pobyty
- inštitucionálna podpora zariadení, organizácií
- investičné projekty, rekonštrukcie
- projekty zamerané na inú cieľovú skupinu ako sú ľudia so zdravotným postihnutím
- mzdové náklady a odmeny pre predkladateľov - realizátorov projektu
- podujatia ktoré nespádajú do časového harmonogramu programu (júl – november 2007).

Kritériá programu:

- **Aktívne zapojenie cieľovej skupiny** – ľudí s postihnutím do prípravy a realizácie projektu (pri rešpektovaní ich druhu postihnutia, obmedzení, osobitostí)
- **Otvorenosť projektu** - projekt prispieva k integrácii ľudí s postihnutím, nevyčleňuje ich ako uzavretú skupinu, na projekte môže participovať aj verejnosť
- **Prínos projektu pre zlepšenie kvality života** ľudí s postihnutím
- **Spolupráca subjektov** – projekt je výsledkom iniciatívnej spolupráce viacerých zainteresovaných skupín (zariadení, škôl, MVO, kultúrnych inštitúcií a pod.)
- **Rozvoj zručností a schopností** ľudí s postihnutím, vytvorenie priestoru pre ich seberealizáciu
- **Dobrovoľnícka práca** - zapojenie dobrovoľníkov, rodinných príslušníkov, dostatočné personálne zabezpečenie projektu
- **Inovativnosť projektu** pre ľudí s postihnutím, originalita nápadu
- Schopnosť projektu **ovplyvňovať verejnú mienku** v prístupe k ľuďom s postihnutím
- **Udržateľnosť projektu**, potenciál vytvorenia tradície podujatia
- **Finančná efektívnosť projektu**, primeranosť rozpočtu.

Finančné prostriedky je možné použiť na materiálne a organizačné zabezpečenie podujatí a aktivít:

- Cestovné náklady spojené s realizáciou projektu
- Výdavky na kancelárske potreby, poštovné náklady
- Komunikačné náklady
- Náklady na propagáciu projektu
- Odmeny, honoráre lektorom, účinkujúcim skupinám vo výške max. 30% z celkovej požadovanej sumy
- Materiál potrebný na zabezpečenie projektu (napr. výtvarný materiál na tvorivé dielne, kostýmy pre prípravu divadelného predstavenia, športové potreby pre usporiadanie športového dňa, tlač materiálov na prípravu seminára, workshopu a pod.)

Dôležité informácie:

- Časový harmonogram projektov je potrebné naplánovať v rozmedzí od **júla do novembra 2007**.
- Maximálna výška podpory na jeden projekt je **70 000 Sk**.
- Podmienkou zo strany Konta Orange nie je finančná spoluúčasť na projekte, očakáva sa však nefinančný vklad predkladateľov projektu vo forme dobrovoľníckej práce.

Výsledky

Spolu **235 predložených projektov** bolo do dátumu uzávierky programu 28. mája 2007 doručených na adresu Centra pre filantropiu. V porovnaní s minulým rokom, kedy sa do grantového programu Kultúra bez bariér zapojilo 93 žiadateľov, je to nárast o takmer 150%. V tomto prípade však porovnávanie nie je objektívne, keďže ciele programu sa v roku 2007 rozšírili a program sa stal obdobou voľnočasového grantového programu pre mladých ľudí, ktorý Konto Orange v roku 2007 vyhlásilo pod názvom „Podporíme veľké nápady“.

Tabuľka 1 Prehľad predložených projektov podľa krajového rozloženia a požadovanej/podporenej sumy

Kraj predkladateľa	Predložené projekty	Požadovaná suma	Podporené projekty	Podporená suma
Prešovský	41	2 243 772 Sk	4	198 000 Sk
Bratislavský	40	2 460 008 Sk	7	373 000 Sk
Banskobystrický	34	1 891 684 Sk	6	254 800 Sk
Košický	34	1 681 980 Sk	6	299 200 Sk
Žilinský	26	1 517 353 Sk	3	122 000 Sk
Trnavský	23	1 341 452 Sk	1	46 000 Sk
Nitriansky	19	911 803 Sk	4	166 000 Sk
Trenčiansky	18	998 810 Sk	1	41 000 Sk
CELKOM	235	13 046 862 Sk	33	1 500 000 Sk

Obsahové vyhodnotenie podporených projektov

Program umožnil niekoľkým desiatkam detí, mladých ľudí a dospelých s rôznym druhom postihnutia zažiť neopakovateľné chvíle pri športových, kultúrnych, tvorivých aktivitách. Pri mnohých sa stretli so zdravými rovesníkmi a pri spoločných aktivitách zabudli na svoj hendikep či odlišnosť. Podporené projekty sme podľa témy rozdelili do šiestich základných kategórií.

Kategória projektu	Spolu
Kultúrna, umelecká aktivita	13
Športová aktivita	8
Vzdelávacia aktivita	7
Podpora umelca s hendikepom	3
Podpora športovca s hendikepom	2
CELKOM	33

V 8 projektoch si zmerali sily pri rôznych **ŠPORTOVÝCH AKTIVITÁCH**.

Medzi originálne projekty patrila nepochybne **stolný tenis pre nevidiacich** a slabozrakých športovcov, ktorý rozbehol športový klub Scorpioni v Nitre. Členovia klubu si na špeciálne zakúpených stolnotenisových stoloch mohli zmerať sily v rámci viacerých zápasov za účasti divákov.

Tenisový turnaj, pri ktorom spoločne zápolili členovia športového klubu pri Domove sociálnych služieb v Tvrdošíne a hráči tenisového klubu mladých športovcov z TJ Nižná, bol ukážkou ojedinelých športových výkonov. Súčasťou projektu bolo aj obnovenie tenisového kurtu v priestoroch DSS, na ktorej sa podieľali aj samotní klienti. Hoci pre nepriaznivé počasie musel byť napokon turnaj odohraný v hale, kurt bude slúžiť na ďalšie tréningy a zápasia športovcov s mentálnym postihnutím.

O zblíženie dvoch komunít – žiakov základnej školy a detí s mentálnym postihnutím z Domu Charitas sv. Jozefa v Spišskej Novej Vsi sa pričínili **športové aktivity na dopravnom ihrisku**. Malí účastníci cestnej premávky si z rúk náčelníka Dopravného inšpektorátu v Levoči kapitána Nováka prevzali aj vodičské preukazy.

V rekreačnom stredisku Domaša sa uskutočnil už 27. ročník **športových hier pre telesne postihnutú mládež**. Tohto ročníka sa zúčastnilo 80 telesne postihnutých športovcov z celého Slovenska, ktorí súťažili v šiestich športových disciplínach – atletický trojboj mužov a žien, hod granátom, guľou a oštepom, šípky, strelba a boccia.

Vo floorbale, stolnom tenise, boccii a ďalších **športovo-súťažných disciplínach** si zmerali sily aj žiaci základných a stredných škôl v Novej bani. Stretli sa tu deti s postihnutím i zdravé deti a mladí ľudia a okrem športových aktivít mohli rozvíjať aj svoje tvorivé schopnosti pri maľovaní

a zhotovovaní výrobkov s jesennou a vianočnou tematikou.

Na povodí rieky Malého Dunaja sa uskutočnil integračný **splav pre mladých ľudí s telesným postihnutím** a zdravých mladých ľudí. Zväz telesne postihnutej mládeže pripravil túto atraktívnu športovú aktivitu, prítiažlivú zvlášť pre ľudí s telesným postihnutím, ktorí nemajú toľko príležitostí tráviť svoj voľný čas v prírode. Počas krátkeho času sa podarilo odbúrať psychologické bariéry medzi zdravými a hendikepovanými mladými ľuďmi.

Posledným, ale nemenej zaujímavým športovým projektom bolo sprístupnenie lanového centra a **lanové aktivity pre deti a mladých s postihnutím**. Išlo o odvážnu aktivitu mladých nadšencov pracujúcich v lanovom centre v Turčianskych Tepliciach, ktorí sa rozhodli otvoriť centrum aj pre deti a mladých ľudí s rôznym druhom postihnutia (sluchovým, telesným, mentálnym), aby tak mohli tiež zažiť pocit úspechu, prekonania vlastných strachov a obáv, odhalenie vlastných síl.

Druhú kategóriu projektov tvorili **KULTÚRNE PODUJATIA** a **TVORIVÉ DIELNE**.

V Humennom sa uskutočnil **medzinárodný benefičný koncert** pod názvom „Sme iní, nie horší.“ Na vyše 2 a pol hodinovom programe predstavili svoj talent hendikepované deti zo Slovenska, Čiech, Poľska, Maďarska a Bulharska.

V duchu **folklóru a tanca** sa nieslo podujatie „Tancuj, tancuj“ v Senici, ktoré bolo prehliadkou regionálnych folklórnych súborov detí a mládeže s mentálnym postihnutím. Kulisy a scénu vytvorili deti Spojenej školy zo Senice a ich ďalšie výtvarné dielka boli tiež vystavené na obdiv v kultúrnom dome. Návčik choreografie dal deťom poriadne zabráť, motivácia na predstavenie pred divákmi v krásnych ušitých krojoch však bola veľká a tak sa podarilo všetko dotiahnuť do úspešného konca. Potlesk divákov zožali malí tanečníci zo Šaštína, Malaciek, Holíča, Myjavy, Senice a Rohova.

Podobné podujatie sa uskutočnilo v septembri aj v Trenčíne, kde sa **divadelno-dramatickými scénkami** predstavili klienti 8-ich domovov sociálnych služieb. Mnohé vtipné scénky rozosmiali a pobavili publikum, zároveň boli ukážkou hereckého nadania ľudí s mentálnym postihnutím.

Spojením mladých ľudí s rôznym druhom postihnutia, detí z detského domova a zdravej mládeže vznikol **muzikál**. Niektoré z detí boli nadané v tanci, iné v speve, v muzikáli mohol každý preukázať svoje nadanie.

Z klientov Domova sociálnych služieb Hestia v Pezinku sa vďaka projektu stali nadšení **bubeníci na bongá**. Z grantu boli zakúpené rôzne rytmické nástroje, na ktorých sa mladí ľudia s mentálnym postihnutím učili počas tvorivých dielní hrať a vyvodzovať rôzne rytmy. Venoval sa im člen hudobnej kapely a ich spoločná snaha vyvrcholila na podujatí pre verejnosť začiatkom

decembra 2007.

Výtvarné tvorivé dielne boli náplňou troch podporených projektov. Prvé z nich prebiehali v Košiciach formou výtvarného krúžku pre deti s prevažne Downovým syndrómom, a primárnym cieľom ich založenia bol nedostatok možností pre rozvoj zručností a výtvarného nadania detí s postihnutím.

Ďalšie tvorivé dielne mali aj integrujúci prvok – v Krupine sa uskutočnil „Týždeň remesiel“, na ktorom sa žiaci špeciálnej základnej školy a žiaci základnej umeleckej školy venovali tvorbe rôznymi výtvarnými technikami. Okrem rozvoja umeleckých zručností projekt prispel najmä k vzniku nových kamarátstiev a odbúraniu predsudkov a bariér.

V rámci tvorivých dielní pod názvom „Tvoríme spolu ty a ja“ tvorili spolu mladí ľudia dvoch skupín – zdravotne postihnutí a študenti stredných škôl. Maľovali na sklo, pracovali s kameňom, vyrábali šperky z drôtu, paličkovali. Okrem pekných výrobkov im zostal aj dobrý pocit a vzájomné priateľstvá.

Vďaka programu boli **VDANÉ 3 BÁSNICKÉ ZBIERKY, KALENDÁR VÝTVARNÝCH PRÁC A HUDOBNÉ CD**.

Pod názvom „Poetický svet“ bola vydaná **básnická zbierka** Lenky Podhradskej, hendikepovanej poetky. Zbierka bola uvedená do života 16. októbra 2007

v Centre pre seniorov v Nitre a slávnostného krstu sa zúčastnilo okolo 120 ľudí.

Autorka druhej vydanej **básnickej zbierky** Martina Trungelová je mentálne i telesne postihnutá a odkázaná na invalidný vozík. Svoje pocity a prežívanie rada dáva na papier a od roku 1999, kedy vytvorila prvú báseň, ich napísala niekoľko desiatok. Básnickú zbierku, ktorá bola slávnostne pokrstená 14. novembra 2007 v Nitre, ilustrovali žiaci špeciálnej základnej školy.

Treťou básnickou zbierkou bola **zbierka prác** 33 detí s narušenou komunikačnou schopnosťou. Krst básnickej zbierky bol spojený s prednesom literárnej tvorby, ktorá sa uskutočnila v Krajskej knižnici vo Zvolene. Vydanie poézie a prózy detí s narušenou komunikačnou schopnosťou bolo príležitosťou pre tieto deti ukázať svetu, že hoci navonok môžu mať s komunikáciou problémy, ich vnútorný svet je bohatý a práve písmom dokážu vypovedať mnohé nevypovedané pocity a myšlienky.

Sen o šťastí sa podarilo naplniť 11-im deťom s mentálnym postihnutím, ktoré nahrali a následne vydali **hudobné CD**. Nachádza sa na ňom 10 piesní, autormi niektorých textov boli samotné deti.

Podpora mladej talentovanej výtvarníčky, študentke vysokej školy výtvarného umenia, umožnila vydať **kalendár vlastných výtvarných prác** pod názvom Jablko. Kalendár na rok 2008 je prehliadkou jej výtvarnej tvorby, v ktorej sa kombinujú techniky grafiky, kresby a kaligrafie.

Štvrtou oblasťou podporených projektov boli **VZDELÁVACIE A OSVETOVÉ AKTIVITY**.

Vzdelávací kurz Sign Writing bol zameraný na skupinu nepočujúcich ako aj ľudí z pomáhajúcich profesií, ktorí s nepočujúcimi pracujú alebo sa o túto problematiku zaujímajú. Ide o vizuálny posunkový systém, ktorý umožňuje zapisovať a čítať posunkový jazyk. Kurzy sa uskutočnili v Bratislave, v Lučenci, Kremnici a v Prešove.

Formou **prednášok, tréningov komunikačných zručností a zážitkových programov** mal ďalší z projektov za cieľ zvýšiť sebavedomie a sebadôveru ľudí s rôznym druhom postihnutia. Podarilo sa zrealizovať 8 stretnutí, ktoré boli zamerané najmä prakticky, aby mohli účastníci nadobudnuté zručnosti využiť v každodennom živote.

Občianske združenie Pes človeku zorganizovalo v uliciach Martina **osvetové podujatie** a aktivity zamerané na priblíženie sveta nevidiacich a slabozrakých širokej verejnosti. Ľudia si mohli vyskúšať chôdzu s nepriehľadnými okuliarmi so psom, s bielou palicou, s odborne vyškoleným sprievodcom i bez neho. Súčasťou projektu bolo aj týždenné sústredenie ľudí so zrakovým postihnutím a vodiacich psov z celého Slovenska.

Duševné ochorenia sú v našej spoločnosti stále veľkým tabu, preto sa združenie Integra zameralo na odstránenie diskriminácie ľudí, ktorí týmto ochorením trpia alebo v minulosti trpeli. Na stredných školách v košickom okrese sa stretávali študenti s ľuďmi ktorí, prekonal duševné ochorenie a spoločne diskutovali o tejto problematike, dozvedeli sa ich životné príbehy. Študenti sa tak

mohli veľmi autenticky **oboznámiť s problematikou duševných ochorení**, čo určite prispelo k ich osvete a lepšiemu porozumeniu.

INÉ VOLNOČASOVÉ AKTIVITY ľudí s rôznym druhom postihnutia.

Medzi ďalšie podporené podujatia patrili napríklad **rekondičné pobyty**.

Spoločnosť Downovho syndrómu zorganizovala rekondičný pobyt pre rodiny s deťmi s Downovým syndrómom. O tento pobyt je zo strany cieľovej skupiny veľký záujem, pretože ho vedie skúsená lektorka z Holandska, ktorá je sama matkou takto postihnutého dievčatka. Jej individuálna práca sa zameriava na rozvoj jemnej motoriky, logického myslenia, globálneho čítania a matematiky.

Trojdnňový pobyt mladých ľudí s telesným postihnutím a ich priateľov sa uskutočnil v Tatrách na Štrbskom Plese. Zúčastnilo sa ho 26 ľudí, ktorí sa pred tým poznali len prostredníctvom portálu www.handicap.sk. V krásnom prostredí tatranských štítov sa venovali rôznym športovým, kultúrnym a spoločenským aktivitám. Projekt prispel k vzájomnej integrácii mladých ľudí s postihnutím a bez postihnutia a vytvoreniu nových priateľstiev.

Integrujúce projekty spájajúce komunity zdravých a hendikepovaných mladých ľudí sa uskutočnili aj v Košiciach na Škole úžitkového výtvarníctva a v Martine na Gymnáziu Jozefa Lettricha. V košickom projekte študenti umeleckej školy nacvičili s mladými ľuďmi s Downovým syndrómom dramatickú etudu s názvom Dobrodružstvá ježka Separka.

Gymnazisti z Martina spolupracovali počas 4 mesiacov s mladými ľuďmi s mentálnym postihnutím na rôznych integračných aktivitách – vzdelávacích, športových, záujmových a relaxačných.

Medzi zaujímavé projekty patrilo aj vytvorenie **kina pre nepočujúcich** v Bratislave a **kina pre nevidiacich a slabozrakých** v Nitre.

Dva podporené projekty sa zameriavali na individuálnu **podporu hendikepovaných športovcov**.

Vojtech Volf zostal po nešťastnom páde pripútaný na invalidný vozík, namiesto rezignácie sa však „vrhol“ na tanec a tancuje latinsko-americké tance na vozíku. Vďaka grantu získal špeciálny tanečný vozík.

Druhý projekt sa niesol v duchu návratu kedysi aktívneho športovca Reného, ktorého postihla autohavária, do sveta športu. Z grantu mu priatelia zaobstarali pretekársky handbike, na ktorom sa zúčastnil aj Majstrovstiev Slovenska v cyklistike telesne a zrakovo postihnutých športovcov.

Posledným z podporených projektov bola **paravolyž – jazda na koníkoch** pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia, s problémami učenia

a správania, ktorej sa venovali počas 3 mesiacov.